16.07.2023 г. / 18:17:14

Вяра

Двадесет и девета тълкувателна беседа на свети Иоан Златоуст върху Евангелие от Матей

Тази беседа е с тълкуването на стиховете от Светото Писание, четени в 6-та Неделя след Петдесетница. Намираме изяснение на гл. IX, ст. 1–8.

1. Евангелистът нарича тука Капернаум собствен град на Иисуса. Градът, в който Христос се родил, е Витлеем; в който бил възпитан – Назарет; а в който постоянно обитавал – Капернаум. Разслабеният, за когото тук се говори, не е един и същ със споменатия у Иоана. Онзи лежал в къпалнята, а този в Капернаум. Онзи страдал тридесет и осем години, а за този нищо подобно не е казано. За онзи никой не се грижил, а този имал човеци, които се грижили за него, които го и донесли при Христа. На този Христос казал: "чедо, простени ти са греховете", а на онзи: "искаш ли да оздравееш?" (Иоан. 5: 6). Онзи излекувал в събота, а този не в събота; иначе иудеите не биха пропуснали случая да Го обвинят. При излекуването на този те нищо не говорили, а заради излекуването на първия те не престават да го гонят. На тези различия аз не напразно указах, но с цел, да не би някой, като приеме двамата разслабени за едно и също лице, да помисли, че евангелистите си разногласят помежду си.

Свети Иоан Златоуст. Фрагмент от стенопис "Божествена литургия" в манастира "Високи Дечани", Косово, Сърбия

Матей говори само, че донесли разслабения; а другите евангелисти добавят, че тези, които го донесли, разкрили покрива и като спуснали болния, поставили го пред Христа, като не казвали нищо, а всичко оставяли на волята на Спасителя. По-рано Господ сам обхождал страните и не изисквал такава вяра от тези, които дохождали при Него; а сега пък при Него и дошли, и проявили пред Него своята вяра – евангелистът изрично казва: „и като видя Иисус вярата им“, т.е. вярата на тези, които спуснали разслабения. Спасителят невинаги изисквал вяра от самите страдащи, например, когато те страдали от умопобъркване или били лишени от ума поради някаква друга болест. Но тук и болният проявил своята вяра. Иначе, като няма вяра, не би позволил да го спуснат. И тъй, понеже и разслабеният, и тези, които го принесли, показали голяма вяра, Господ явил Своята сила, отпуснал греховете на болния, като такъв, който има пълна власт за това. Той показвал във всичко Своето еднакво достойнство с Бога Отца. По-рано Той го показал със Своето учение, когато учил народа като такъв, които има власт, показал го над прокажения, като му казал: „искам; очисти се!“ (Мат. 8: 3) – над стотника, когато за неговите думи: „кажи само дума и слугата ми ще оздравее“ (Мат. 8: 8), почудил се на него и го похвалил пред всички; над морето, когато го укротил с една дума; над демоните, когато те Го изповядали като Съдия, и когато Той със силна власт ги изгонил. А сега пък по друг, висш начин, принуждава Своите врагове да признаят Неговата еднаква чест с Бога Отца и възвестява това чрез техните уста. Спасителят бил чужд на честолюбието, макар пред Него да стояло голямо множество народ, който заграждал даже и входа към Него, поради което и разслабения спуснали отгоре: Той не изведнъж пристъпва към изцеряването на тялото на явилия се пред Него болен, но очаква от самите врагове повод за това, и отначало лекува невидимото, т.е. душата, като простил греховете – което именно доставило на разслабения изцерение, а на Изцерителя

не донесло голяма слава. Книжниците, изяждани от злоба, и като мислили да Го обвинят в богохулство, против своето желание помагали обаче за прославянето на извършеното чудо. Спасителят, със Своята проницателност, се възползвал от тяхната хула, за да изтъкне още по-ясно чудото. Когато те се възмущавали и казвали: "Той богохулства" (Мат. 9: 3) – "кой може да прощава грехове?" (Марк 2: 7) – какво им казал тогава Господ в отговор? Опровергал ли тяхното мнение? Ако Той не бил равен на Отца, тогава би трябвало да каже: защо вие си съставяте неправилно мнение за Мене? Аз нямам такова могъщество. Но Той нищо подобно не казал, а потвърдил и доказал тъкмо противното както със Своите думи, така и с извършеното чудо. Но тъй като собственият Негов отзив за Себе си е могъл да се стори неприятен на слушателите, Той показва чрез други кой е Той и, което е за учудване, не само чрез приятелите, но и чрез враговете, с което се разкрива и Неговата най-висока мъдрост. Чрез приятелите показал това, когато казал на прокажения: "искам, очисти се" (Мат. 8: 3), а на стотника: "нито в Израиля намерих толкова голяма вяра" (Мат. 8: 10); а чрез враговете – при сегашния случай. Тъй като книжниците казвали, че никой не може да прощава греховете, освен само един Бог, Спасителят, като искал да им покаже, "че има власт на земята да прощава грехове (тогава казва на разслабения): Стани вземи си постелката и върви у дома си (Мат. 9: 6). И не само тука, но и при друг случай, когато иудеите казвали: "Не за добро дело с камъни Те замеряме, а за богохулство и за това, дето Ти, бидейки човек, правиш се Бог" (Иоан. 10: 23), Спасителят не опровергал това тяхно мнение за Него, но пак го потвърдил, като казал: "Ако не върша делата на Моя Отец, не Ми вярвайте; ако пък върша, макар на Мене и да не вярвате, на делата повярвайте." (Иоан. 10: 37,38).

"Лукаво е човешкото сърце повече от всичко и съвсем е покварено; кой ще го узнае?" (Иерем. 17: 9) И сам Бог говори:

"Човек гледа на лице, а Господ гледа на сърце." (I Цар. 16: 7). И от други места на Св. Писание може да се види, че само на Бога е свойствено да знае тайните на сърцето.

Когато Той говорил на разслабения, не разкрил ясно Своята власт, защото не казал: Аз ти отпущам греховете, но – „прощават ти се греховете“; а когато било нужно да увери в това враговете, по-ясно показва Своята власт, като казва: "Но за да знаете, че Син Човеческий има власт на земята да прощава грехове." Виждаш ли как Той желаел, да Го считат за равен на Бога Отца? Той не казал, че Син Човеческий има нужда от помощта на другиго, или че Той получил власт от другиго, но казва: "има власт". И казва това не от честолюбие, но да убеди враговете в това, че Той не богохулства, като прави Себе Си равен на Бога. Господ навсякъде желае да представя ясни и неопровержими доказателства; така например на очистилия се от проказата казва: "Иди, покажи се на свещеника." (Мат. 8: 4). На Петровата тъща дава сили да Му служи, а свините оставя да се изтъркалят в морето. Точно така и тука, за доказателство на прощението на греховете на разслабения изцерява неговото тяло, а за доказателство за изцеряването на тялото заставя разслабения да носи постелката си; така извършеното от Него чудо не биха счели за измама. Преди да изцери разслабения, Той предложил на книжниците въпроса: кое е по-лесно да се каже: прощават ти се греховете, или да се каже: вземи постелката си и иди в дома си? (Ср. Мат. 9: 5). Тези думи имат следния смисъл: кое вам се струва по-лесно, да се изцери тялото на разслабения ли, или да се освободи душата от греховете? – Очевидно е, че да се изцери тялото. Колкото душата е по-превъзходна от тялото, толкова и прощението на греховете е по-голямо дело от изцеряването на тялото. Но тъй като изцеряването на душата не може да се види, а изцеряването на тялото е очевидно, Аз присъединявам към първото и последното, което,

макар и да е по-тежко, но е по- очевидно; чрез него вие ще повярвате във висшето – невидимото. По такъв начин Спасителят отнапред, чрез самите дела, показал у Себе Си това, което после посочил Иоан, като говорил за Него: „Ето Агнецът Божий, Който взема върху Си греха на света.“ (Иоан. 1: 29).

Той като че ли така говорил: Аз бих желал чрез твоята болест да изцеря и тези, които считат себе си за здрави, а всъщност са болни по душа, но тъй като те не искат това, иди у дома си и изправяй тези, които там се намират. Виждаш ли, как Господ показва, че Той е Творец на душата и тялото? Той изцерява болния и от духовно, и от телесно разслабване, и открива невидимото чрез видимото.

Така и сега мнозина постъпват. Като показват себе си за строги ревнители на славата Божия, те удовлетворяват собствените си страсти, а би трябвало във всичко да постъпват с кротост. Действително, Бог на всичко, който би могъл да порази с мълния хулещите Го, заповядва на слънцето да грее, изпраща дъжд и дава всички блага с щедрост. Като Му подражаваме, и ние трябва да молим, да увещаваме и да внушаваме с кротост, без гняв и ярост. Богохулството не унижава Божието величие, и затова не трябва да те подбужда към ярост. Който богохулства, той нанася рани на самия себе си. И така, ти трябва да въздишаш и плачеш, защото тази болест е достойна за сълзи, и човекът, заразен от нея, не иначе може да се изцери, освен с кротост. Кротостта е по-силна от всяко насилие. Виж с каква кротост сам Бог, както във Ветхия, така и в Новия завет, се обръща към тези, които са Го оскърбили. Там Той казва: "Народе мой! какво ти сторих?" (Мих. 6: 3). А тука: "Савле, Савле, що Ме гониш?" (Деян. 9: 4). Също и ап. Павел заповядва да наставляваме противниците с кротост. И сам Христос, когато пристъпили към Него ученици и молили от Него позволение да

изпратят огън от небето, упрекнал ги силно, като казал: "Не знаете, от какъв дух сте вие." (Лук. 9: 55). По същия начин и в сегашния случай Той не казал на книжниците: о, нечестивци и измамници; о, ненавистници и врагове на човешкото спасение! Но казал само: "Защо мислите лошо в сърцата си?" (Мат. 9: 4). И тъй с кротост трябва да избавяме от болест. Който поради човешки страх станал по-добър, той пак в скоро време ще се върне към предишното нечестие. Заради това Господ не заповядал да се изтръгнат и плевелите, щото да даде време за покаяние. Мнозина, които били по-рано нечестиви, по такъв начин се върнали към доброто; такива били ап. Павел, митничарят и разбойникът. Като били по-рано плевели, те после станали зряла пшеница. Макар в семената и да не може да стане такава промяна, но в човешката воля тя може лесно и удобно да произлезе, тъй като тази воля не е свързана с връзките на необходимостта, но е надарена със свобода.

И тъй, да правим всичко за слава Божия, за да станем наследници на блаженото небесно царство, с което всички да се сподобим чрез благодатта и човеколюбието на нашия Господ Иисус Христос, Комуто да бъде слава и сила во веки веков.

buditeli.info © 2017